

דף מב.

עין משפט ג.ד.ה.

ח"מ סימן תכג פעיף א.ד.

א. הנוגף את האשה ^ט ויצאו ילדיה אע"פ שלא נתכוון חייב לשלם דמי ודלות לבעלה, ונזק ^י וצער לאשה ^כ. כיצד משערין דמי ולדות, שמין את האשה כמה היתה שוה עד שלא ילדה ^ל וכמה היא שוה משילדה וההפרש נותנים לבעל, או ליורשיו ^מ אם מת הבעל.

הגה: וצער ונזק משערין כמה תפחת האשה ותהיה כחושה יותר כשהיא מפלת ע"י הכאה ממה שילדה כדרכה, וכן בשבת וריפוי ^נ אם צריכה לכך.

א. ב. נגפה אחר מיתת הבעל נותן אף דמי ולדות לאשה ^ס.

הגה: וי"א שהוא של יורשי הבעל ^ע.

ה. ה. הנוגף האשה ויצאו ילדיה ומתה אע"פ שהיה שוגג הרי זה פטור מתשלומין ^פ ואינו משלם כלום שנאמר "ולא יהיה אסון ענוש

ט. ממשנה בב"ק מ"ח.

י. פ"י נזק מה שנפחת גופה מחמת המכה.

כ. ובאהע"ז בסי' פ"ג כתב דהנזק ופגם הוא של הבעל וכתב הסמ"ע בס"ק ב' דלא קשה דשם איירי על הנזק של קטיעת יד או אבר שנתבטלה ממלאכתה עי"ז משום כך יש לו חלק בזה משא"כ כאן איירי מכחישת גופה שאין לו חיסרון ממלאכתו כי אם שבת בעודה בחוליה וזה משלם לבעל.

ל. כת"ק דרשב"ג שם במשנה וכמה יפה משילדה פ"י בלא מכה אלא ילדה מאליה, דאילו פחת המכה זהו נזק ששייך לאשה. סמ"ע ס"ק ג'.

מ. שם במשנה ובברייתא.

נ. והריפוי נותן לרופא והשבת נותן לבעל משום דמעשה ידיה הוא שלו, והבושת אם זה בסתר לבעל חלק אחד ולה שני חלקים, ואם בגלוי לה חלק אחד ולבעל שני חלקים, ובגלוי היינו במקום שרואין. סמ"ע ס"ק ד'.

ס. ולא ליורשיו משום דאין אדם מוריש ליורשיו דבר שלא בא לעולם דבחייו עדיין לא נגפה והן שלה כיון דכתיב בתורה ויצאו "ילדיה" ולא הילדים ללמדנו ששמה נקרא על ילדיה היכא דאין לאב זכייה בהם. סמ"ע ס"ק ה'.

ע. טור מהרא"ש והראב"ד וטעמם כיון דזיכתה תורה להיות דמי ולדות כשהן במעי אמן לבעל, וכשמת שם יורשיו נקראים עליו ועומדים הם במקומו. סמ"ע ס"ק ו'.

פ. מכתובות ל"ה ע"א, וכדתנא דבי חזקיה בזה שאין חילוק בין שוגג למזיד וסובר הרמב"ם בפ"ה מחובל הלכה ה' כרב אדא בר אהבה דאסיק בב"ק מ"ב ע"א דאנשים

יענש" ולא חילק הכתוב בין שוגג למזיד בדבר שיש בו מיתת ב"ד לפוטרו מתשלומין.

ה. ו. בד"א שנתכוון לאשה אבל אם נתכוון לחבירו ונגף האשה אע"פ שמתה הואיל והמיתה שלא בכוונה הרי זה כדבר שאין בו מיתת ב"ד ז ומשלם דמי הולדות.

הגה: וי"א דאפי' לא נתכוון לאשה ק פטור מתשלומין.

דף מב:

אח"ע סימן צ סעיף א

עין משפט ד.

א. הבעל ר יורש את אשתו, בנ"מ, ש בנצ"ב ובמוחזק, אבל בראוי לה כגון מתה בחיי מורישה, אינו עומד במקומה ליירש מה שאשתו הייתה ראויה לירש. אם לא שכתב לה מורישה קרקע מחיים ופירות לאחר מיתה, ת שאז הבעל יורש הקרקע.

הגה: ב. שטר חצי זכר שכותבין, אם יהיה זרע לבת, ומתה ואח"כ מת הזרע, ואח"כ מת אביה א, הבעל יורש כח אותו השטר מכח זרעו שיירש

שנתכונו זה לזה אע"ג דיש אסון לאשה יענשו וכרבי דאמר כך בסנהדרין ע"ט ע"א ודלא כתנא דבי חזקיה.

צ. דקי"ל בדרכה מיניה לא שייך כשלא נתכוון לאשה עצמה דס"ל דאין צד מיתה בכה"ג אבל כשנתכוון לאשה אע"פ שהיה שוגג במיתה למדנו כן שאם במזיד היה חייב מיתה אפי' אם היה שוגג באותה מיתה ג"כ פטור מממון. סמ"ע ס"ק י"ד.

ק. טור בשם הראב"ד דפוסק כתנא דבי חזקיה בכתובות ל"ה ע"א ובתוס' שם ד"ה ומי, וכ"כ בסנהדרין ע"ט ע"א.

ר. כתובות ל"ח וע"ט ובתרא קי"ג ע"א. להרמב"ם בפ' א' הלכה ל' בעלה יורשה מדברי סופרים, ולהראב"ד ורשב"א יורשה מדאורייתא ועיין בב"ש.

ש. אפי' בנצ"ב שלא היה לבעל בהם אכילת פירות יורשם.

ת. ממדכי ריש פ' יש נוחלין, והיינו לאחר שיוורש הקרקע יורש גם הפירות שמקרי מוחזק, כ"כ הח"מ. וב"ש חלק עליו דפירות הוי ראוי ואינו יורש אותם, דביכולתו למכור אותם לפני כן ע"ש.

א. ואחרי שמת הזרע מת אביה. וכתב הח"מ דאע"ג דאומדן דעתא הוא שאבי הבת לא היתה כוונתו על זרע קיימא שימות בחייו, רק כוונתו היתה שיבוא ממונו לבתו או

אמו, והבעל יורש זרעו.

א. ג. הבעל נוטל גם^ב השבח בירושת אשתו, שהרי ברשותו השביח ולא
הוי ראוי.

א. ד. הבעל אינו יורש מלוות אשתו, כגון שמתו מורישיה והניחו מלוה
ביד אחרים^ג משנשאה ומתה קודם שגבתה אותם, אבל אם הניחו
מורישיה נכסים אע"פ שלא גבתה אותם בחיים, ואפי' היו משועבדים
לכתובת אלמנה^ד, נקראים מוחזקים לבת, והבעל יורש אותם.

א. ה. אם היה מלוה שלה ביד אחרים בשעה שנשאה ומתה קודם שגבתה,
בעלה^ה אינו יורשה. אבל לותה לאחר מנ"מ ומתה קודם שגבתה,
בזה בעלה יורשה^ו וכל נכסים שאין לבעל רשות בהם והלוותה אותם
אין הבעל יורש אותם.

אה"ע סימן צ סעיף א

עין משפט ו.

עין בסעיף הקודם

חור"מ סימן תכג סעיף א

עין משפט ז.ז.

עין לעיל דף מב. עין משפט ג.ד.ה.

לזרעה ולא לבעלה בזמן שאין לבתו זרע ממנו, מ"מ מאחר שהודה שחייב להבת, לא
אמרינן אומדנא בהודאה, ע"כ טוב לכתוב אם תמות בתי בלא זרע קיימא "אחר מיתתי",
דאז צריך שהזרע יהיה קיים אחרי מיתת האב וכן ראיתי נוהגין לכתוב כן.

ב. בתרא קכ"ה ע"ב, דכל הנכסים שלו וברשותו השביחו. ושאני בכור, וכן כתובה דאין
נגבות מהשבח שהשביחו היורשים לאחר מיתת הבעל דברשות היורשים השביחו.
משא"כ כאן הכל ברשותו השביח. ח"מ.

ג. לאו דוקא ואפי' אחר שנשאה, וכתב הב"ח שזה טעות. ובפקדונות לא הוי ראוי והבעל
יורש אותם כ"כ הח"מ.

ד. וה"ה משועבדים לבע"ח דקימ"ל מכאן ולהבא הוא גובה, וא"כ בשעה שמתו מורישיה
הוי שלה והבעל יורשם. ח"מ.

ה. ומ"מ אם היה עליה משכון יורשה הבעל שזה כגבוי דמי, ואפי' משכון בשעת הלואה.
ומלוה שהיה לאשה ביד בעלה קודם ומתה קודם שגבתה ממנו, י"א דהבעל מוחזק,
ובשו"ת הרשב"א כתב שבכה"ג הבעל יורש מחצה כמו לגבי בכור, כ"כ הח"מ.

ו. ב"י בשם הרשב"א בתשובה. והיינו נכסים שכתב לה אין לי רשות בהם, וה"ה נ"מ
שאינו אוכל פירות מהם דיורשם, כך הסיק הח"מ.

עין משפט ט.

הו"מ סימן תכג סעיף ג

ג. ד. היתה שפחה או גויה בשעת ההריון ובשעת הנגיפה נשתחררה, או נתגיירה הגויה, הרי דמי הולדות שלה ז.

הגה: וי"א דאם בעלה קיים הרי הם של הבעל ח ואם לאו פטור.

ז. דכיון שאין קידושין תופסין בשפחה ובגויה משום ישראל לא קרינן ביה בעל האשה, ואין לישראל זה שנתעברה ממנו זכיה בולדות, ואפי' שהבעל חי בשעת נגיפה. ולא דמי לישראלית שנתעברה מישראל בזנות דקימ"ל דדמי הולדות הוא של הבעל דשם שאני, כיון שבני קידושין הם, וכ"כ המ"מ. משום כך בנתגיירה הגויה אף שהרתה מישראל הדמים הם שלה משום דזכתה לה התורה במקום שאין בעל. סמ"ע ס"ק י'.
ח. טור בשם הרא"ש והיינו שנתעברה מישראל וטעמם דדומה זה לישראל הבא על הפנויה. סמ"ע ס"ק י"א. ועיין בפעמוני זהב שהעיר מדוע להרא"ש כאן לא יהיה של יורשיו גם אם מת כמו בסעיף א' ובסעיף ב', וציין לעיין בגמ' דף מ"ט ובב"י ויתיישבו הדברים.